

(Instructions: All questions carry equal Marks)

- Q.1** ભારતમાં નીતિ સંચારની સંસ્થાગત માળખાની ચર્ચા કરો. સરકારી સંચારમાં પ્રેસ ઇન્ફોર્મેશન બ્યુરો (PIB) અને બ્યુરો ઓફ આઉટરીચ એન્ડ કોમ્યુનિકેશન (BOC) ની ભૂમિકા વિશે જણાવો. (14 Marks)
- Or
- Q.1 (A)** અસરકારક નીતિ સંચારમાં સંશોધનનું મહત્વ સમજાવો. (7 Marks)
- Q.1 (B)** રાજ્ય માહિતી વિભાગો અને MyGov પ્લેટફોર્મ એ શાસનમાં નાગરિકોની ભાગીદારી વધારવામાં કેવી રીતે મદદ કરે છે, તે વિશે સમજાવો. (7 Marks)
- Q.2** નીતિ પ્રક્રિયામાં દબાણ સમૂહ (પ્રેશર ગ્રુપ) તરીકે મીડિયાની ભૂમિકા વિશે જણાવો. તેમજ ભારત દેશના સંદર્ભમાં આવા અભિયાનોને યોગ્ય ઉદાહરણોની મદદથી સમજાવો. (14 Marks)
- Or
- Q.2 (A)** નીતિ દેખરેખ અને મૂલ્યાંકન (Policy Monitoring and Evaluation) એ શાસનમાં જવાબદારી અને પારદર્શકતાને કેવી રીતે મજબૂત કરે છે, તે વિશે સમજાવો. (7 Marks)
- Q.2 (B)** ગેરમાહિતી (Misinformation) અને સંકલનનો અભાવ (Lack of Coordination) એ નીતિ સંચારમાં અવરોધરૂપ કેવી રીતે બને છે, તે વિશે જણાવો. તેમજ તે માટેના યોગ્ય સુધારાત્મક પગલાં સૂચવો. (7 Marks)
- Q.3** ભારતમાં માહિતી અને સંચાર ટેકનોલોજી (ICT) એ નીતિ સંચાર અને દેખરેખના કાર્યમાં પરિવર્તન લાવવામાં કેવી રીતે સહાયક બની છે, તે વિશે ચર્ચા કરો અને તેને યોગ્ય ઉદાહરણોની મદદથી સમજાવો. (14 Marks)
- Or
- Q.3 (A)** નીતિ સંચાર ચક્ર (Policy Communication Cycle) માં પ્રતિસાદ તંત્રો (Feedback Mechanisms) ના મહત્વ વિશે ચર્ચા કરો. (7 Marks)
- Q.3 (B)** નીતિ આયોગ (NITI Aayog) અને બીજી એજન્સીઓ, એ સરકારની યોજનાઓના દેખરેખ અને મૂલ્યાંકનના કાર્યમાં કેવી રીતે સહભાગી બને છે, તે વિશે જણાવો. (7 Marks)

Q.4 વિવિધ સરકારી અભિયાનોમાં નીતિ પ્રસરણ (Policy Dissemination) ના કાર્યમાં વિવિધ સંચાર માધ્યમોનો સફળ ઉપયોગ કેવી રીતે કરવામાં આવ્યો છે, તેને ઉદાહરણોની મદદથી સમજાવો. (14 Marks)

Or

Q.4 (A) 'સ્વચ્છ ભારત મિશન' ની સંચાર રણનીતિ અને તેના પરિણામો વિશે ચર્ચા કરો. (7 Marks)

Q.4 (B) 'બેટી બચાવો, બેટી પઢાવો' અભિયાનના નીતિ સંચાર અભિગમ વિશે જણાવો. (7 Marks)

Q.5 નીચેના બાર પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ સાતનો જવાબ આપો: (14 Marks)

1. નીતિ સંચાર (Policy Communication) વિશે સમજાવો. તેમજ તેના હેતુ જણાવો.
2. રાજ્ય માહિતી વિભાગ (State Information Department) ની મુખ્ય બે પ્રવૃત્તિઓ વિશે જણાવો.
3. સરકારી નીતિ સંચારમાં સોશિયલ મીડિયાના મહત્વ વિશે સમજાવો.
4. નીતિ પારદર્શકતામાં (Policy Transparency) ICT ની ભૂમિકા વિશે જણાવો.
5. નીતિ અમલમાં (Policy Implementation) આવતા કોઈપણ બે અવરોધો વિશે જણાવો.
6. નીતિ મૂલ્યાંકન (Policy Evaluation) શું છે? તે કેમ મહત્વનું છે? સમજાવો.
7. આજના સમયમાં સોશિયલ મીડિયા નીતિ સંચારમાં કેવી ભૂમિકા ભજવે છે? તમારા અભિપ્રાય આપો.
8. મહાત્મા ગાંધી રાષ્ટ્રીય ગ્રામિણ રોજગાર ગેરંટી યોજના (MGNREGA) નું મુખ્ય લક્ષ્ય શું છે? જણાવો.
9. રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ (NEP 2020) નો મુખ્ય હેતુ શું છે? સમજાવો.
10. ભારતમાં મહિલાઓના કલ્યાણ માટેની બે કલ્યાણકારી યોજનાઓના નામ લખો.
11. માર્કેટની નિષ્ફળતા (Market Failure) એ જ જનનીતિ (Public Policy) ના અમલીકરણને કેવી રીતે અસર કરે છે? સમજાવો.
12. 'MyGov' અને અન્ય નાગરિક જોડાણ (Citizen Engagement) ના પ્લેટફોર્મ્સની ભૂમિકા વિશે જણાવો.

N 786, 3

Examination Seat No.....

Masters in Development Communication (MDC)
MDC 501 Policy Communication
Third Semester Examination
November-December-2025
(English Version)

Total Marks: 70

Time: 2:30 Hours

(Instructions: All questions carry equal Marks)

Q.1 Discuss the institutional framework of policy communication in India. Explain the role of Press Information Bureau (PIB) and Bureau of Outreach and Communication (BOC) in government communication. **(14 Marks)**

Or

Q.1 (A) Explain the 'Importance of research' in Policy communication. **(7 Marks)**

Q.1 (B) Describe how State Information Departments and MyGov platforms enhance citizen participation in governance. **(7 Marks)**

Q.2 Evaluate the role of media as a pressure group in the policy process with suitable examples from Indian campaigns. **(14 Marks)**

Or

Q.2 (A) Discuss how policy monitoring and evaluation strengthen accountability and transparency in governance. **(7 Marks)**

Q.2 (B) Explain how misinformation and lack of coordination can act as barriers in policy communication. Suggest corrective measures. **(7 Marks)**

Q.3 Analyze the role of Information and Communication Technology (ICT) in transforming policy communication and monitoring in India. Give relevant examples. **(14 Marks)**

Or

Q.3 (A) Discuss the significance of feedback mechanisms in the policy communication cycle. **(7 Marks)**

Q.3 (B) Explain the role of NITI Aayog and other agencies in monitoring and evaluating government schemes. **(7 Marks)**

Q.4 Illustrate with examples how various government campaigns have successfully used different communication platforms for policy dissemination. **(14 Marks)**

Or

Q.4 (A) Discuss the communication strategy and outcome of the 'Swachh Bharat Mission.' **(7 Marks)**

Q.4 (B) Examine the policy communication approach of the 'Beti Bachao, Beti Padhao' campaign. **(7 Marks)**

Q.5 Attempt any Seven out of Twelve: (14 Marks)

1. Define Policy Communication and explain its purpose.
2. Write two main activities of the State Information Department.
3. Explain the importance of social media in government policy communication.
4. What is the role of ICT in policy transparency?
5. Describe any two barriers in policy implementation.
6. What is policy evaluation? Why is it important?
7. What is the role played by social media in policy communication today's times? Give your views.
8. Mention the main goal of the MGNREGA scheme?
9. What is the objective of the 'National Education Policy (NEP 2020)?'
10. Name any two welfare schemes for the welfare of women in India.
11. How market failures affect the implementation of Policy Communication? Explain.
12. Discuss the role of 'MyGov' and citizen engagement platforms in strengthening participatory governance.

← X →